

# סדנאות במחקר איכותני ובכתיבה אקדמית

חורף 2018 במכון מופ"ת

במהלך חודש פברואר 2018 יתקיימו במכון מופ"ת 8 סדנאות מרוכזות בנושאי מחקר איכותני וכתיבה אקדמית. הסדנאות מבקשות להקנות למשתתפים ידע תיאורטי, מתודולוגי ומעשי על היבטים שונים של המחקר האיכותני ועל כתיבה אקדמית. הסדנאות מיועדות לסטודנטים לתארים מתקדמים, לחוקרים מתחילים ולחוקרים ותיקים אשר מבקשים להרחיב את הידע שלהם בתחום. עוד הן מיועדות לחברים ותיקים וחדשים בקבוצת העניין במחקר איכותני הפועלת במהלך השנה האקדמית במכון מופ"ת.

## 1. דרכי פרסום בכתבי עת אקדמיים בחינוך | מרצה ומנחה: פרופ' חאלד עראר

בסדנה יוצגו תבחינים של פרסום אקדמי, סטנדרטים בין-לאומיים ותהליכי הפרסום האקדמי החל בשלב תכנון המאמר, עבור בכתיבתו וכלה בהכנתו ובשליחתו לכתב עת מתאים. נוסף לכך יעשה ניסיון לענות על השאלות הבאות: (א) איזה מחקר ניתן לפרסם, וכיצד? (ב) איך פועלות מערכות פרסום? (ג) מהי דרך הפעולה הרצויה כדי להצליח לפרסם מאמר, ובכלל זה, להתמודד כראוי עם הערות שופטים ועורכים בכתבי עת אקדמיים שפיתים.

הסדנה תתקיים ביום שלישי, 6 בפברואר 2018, בשעות 10:00-14:30 | עלות: 200 ₪

## 2. מיומנויות פרסום מאמרים איכותניים - מתחילים | מרצה ומנחה: ד"ר יעירית בוקק-כהן

לסדנה שלוש מטרות מרכזיות: (א) להעלות את החוללות העצמית של הכותבים בכתבים מאמרים איכותניים, הדרכה בבכתיבה חכמה וכתב עת מתאים ומידע על הדירוגים ומשמעותם; (ב) שיפור טכניקת הכתיבה של מאמרים איכותניים; (ג) טיפים ל"שיווק" נכון של המאמר בפני העורך והשופטים. שבועיים לפני הסדנה המשתתפים יקבלו שלושה מאמרים לקריאה, ודוגמאות מהם תוצגנה בסדנה.

בחלק הראשון של הסדנה נדון בהרחבת הזהות המקצועית של המשתתפים ובהוספת נדבך זהות של "חוקר/ת", ונאתר גורמי מוטיבציה אינטרינזיים ואקסטרינזיים. בחלק השני של הסדנה נלמד לתכנן ביטול לוח זמנים להכנת מאמר וליצור מחויבות כלפיו; נלמד אילו נושאי מאמרים רצוי לבחור וכיצד לקשר אותם לתיאוריות מרכזיות בתחום הדעת של המחקר; נלמד כיצד לשלוף ביטול חומרים ביבליוגרפיים ולערוך סקירת ספרות ממוקדת ורלוונטית לנושא המאמר, תוך קישורו לשיח האקדמי; נלמד לנסח את שאלות המחקר ומטרותיו, להתאים את רמת הפירוט וסגנון הכתיבה של פרק השיטה לדרישות כתב העת, לשלב מובאות וציטוטים במינון הנכון תוך התדיינות עם ספרות בתחום, ולהבחין בין פרק הממצאים לבין פרק הדיון. בחלק השלישי של הסדנה נלמד כיצד לבחור למאמר כותרת ותת-כותרת אטרקטיביות, כיצד לבחור כתב עת להגשה, ונדון בכללי ה"עשה" ו"אל תעשה" באינטראקציות עם מערכות כתבי עת.

הסדנה תתקיים ביום חמישי, 8 בפברואר 2018, בשעות 10:00-14:30 | עלות: 200 ₪

## 3. מבוא למחקר נרטיבי | מרצה ומנחה: ד"ר גבריאלה ספקטור-מרזל

בעשורים האחרונים המחקר הנרטיבי נכנס למגוון דיסציפלינות ופרופסיות חברתיות. בסדנה יוצגו עיקריה של הפרדיגמה הנרטיבית מתוך תפיסתה כפרדיגמה פרשנית ייחודית בתוך המחקר האיכותני. ככל שיאפשר הזמן, יידונו הנושאים האלה: ההתפתחות ההיסטורית של המחקר הנרטיבי; הגדרות של המושג נרטיבי; היסודות הפילוסופיים של הפרדיגמה הנרטיבית (אונטולוגיה ואפיסטמולוגיה); גישות שונות למחקר נרטיבי ועקרונות מתודולוגיים.

הסדנה תתקיים ביום ראשון, 11 בפברואר 2018, בשעות 10:00-14:30 | עלות: 200 ₪

## 4. כתיבת מאמרים על בסיס עבודת דוקטורט שאושרה | מרצה ומנחה: ד"ר יעירית בוקק-כהן

לאחר אישור עבודת הדוקטורט מבקשים החוקרים, בדרך כלל, לפרסם מאמרים בחו"ל על בסיס עבודתם, שהתפרסמה רק בישראל (הדבר נכון אף לגבי עבודת המאסטר). הואיל ועבודת דוקטורט כוללת לרוב כמה בסיסי נתונים ו/או כמה קבוצות מחקר, שלעיתים אף נערכת השוואה ביניהן, ניתן להפיק מעבודת מחקר שכזו בין שניים לארבעה מאמרים, בפרק זמן הרצוי למחברים ובהתאם לאילוצי זמנם. לעיתים ירצו המחברים אף לנתח את אותם הנתונים בשיטת ניתוח חדשה וממנה להפיק מאמר עם תובנות נוספות שלא הוצגו בדוקטורט. בדומה לכך, הם עשויים לנתח את ממצאיהם לאורם של תיאוריה או מיזוג תיאוריות שונות מאלה שהשתמשו בהן בכתיבת הדוקטורט.

בסדנה נלמד כיצד ניתן לפלח את הדוקטורט למאמרים אחדים, כיצד לבנות מאמר עצמאי שביב כל אחד מהפלחים שנבחרו וכיצד לבדל ביניהם. עוד נדון בשיטות הפעולה המיטבי עם מנחה הדוקטורט במאמרים אלו. המשתתפים יוכלו להציג את התמונה הכוללת של עבודתם, וייערכו דיון קבוצתי וסיעור מוחות על המאמרים הרבים והשונים שאפשר להפיק מכל עבודת דוקטורט.

הסדנה תתקיים ביום ראשון, 18 בפברואר 2018, בשעות 10:00-14:30 | עלות: 200 ₪

## 5. לנצח את הפחד ממכתב הרביזיה! סדנה להכנה אפקטיבית של רביזיות ומכתבי פירוט תיקונים לעורך | מרצה ומנחה: ד"ר יעירית בוקק-כהן

הסדנה מיועדת להקנות מיומנויות של עריכה מיטבית של רביזיות למאמרים אשר עברו שיפוט והתקבלה החלטה לאפשר למחבר/ת לתקנם. בסדנה נלמד כיצד לקרוא את המסרים הסמויים שכתובים בין השיטין בהערות השופטים; לאבחן את הציפיות שלהם ושל העורך ממאמר מתוקן שיתקבל לפרסום; לזהות את גישת השופטים כלפי נושא המאמר וממצאיו ולהתאים את רוח המאמר וסגנונו להשקפתם, תוך הלימה גם לגישת המחבר ולמערכת ערכיו; כיצד לחלק את העבודה לשלבים על פי סדר עבודה לוגי ואפקטיבי ולבצע תיקונים בזמן קצר יחסית. מה ראוי לעשות כאשר שני שופטים או שלושה מציעים הצעות סותרות? מה לעשות וכיצד על המחבר/ת להגיב במקרה שהוא/היא מתנגד/ת בתוקף לאחת מההערות או ההצעות

של השופט? כיצד על המהבר/ת לענות לשופט במקרה שהוא/היא מסרב/ת להיענות לאחת מביקורותיו מסיבה אידיאולוגית, מתודולוגית, אתית או תיאורטית? כיצד להתמודד עם הערות בדבר האתיקה המקצועית של המחקר? כיצד לערוך תיקונים ותוספות תוך עמידה במגבלת מספר המילים?

נדגים את חשיבותו המכרעת של המכתב לעורך לאחר הגשת רביזיה, שחשיבותו עולה לרוב על זו של תוכן המאמר המתוקן; נלמד כיצד לערוך את המכתב לעורך ולשופטים המפרט את התיקונים באופן שיבליט את המענה הקפדני שניתן להערות, ויגיש את התיקונים באופן בולט שיזרז את קריאתם. עוד נעסוק בשאלה כיצד מתמודדים עם רביזיה שנייה ואף שלישית ובהבדלים ביניהן לבין רביזיה ראשונה; האם ומתי לשלוח לעורך תזכורת ולברר אם התקבלה החלטה בעניין הרביזיה? ואם כן - כיצד לנסחה ולמי להפנותה? האם וכיצד ניתן לערער על החלטת העורך לדחות את הרביזיה?

**הסדנה תתקיים ביום שני, 19 בפברואר 2018, בשעות 10:00-14:30 | עלות: 200 ₪**

## 6. מבוא למחקר איכותני חזותי | מרצה ומנחה: ד"ר רבקה הלל-לביאן

בעידן הנוכחי לדימויים חזותיים יש תפקיד מרכזי בכינון העולם החברתי ובבניית ידע. המחקר האיכותני, שבאופן מסורתי עסק במילים, נענה בשנים האחרונות לאתגר שמציבה מציאות זו. מתודולוגיות איכותניות מציעות דרכים לניתוח נתונים חזותיים דוגמת צילומי סטילס, צילומי וידאו, ציורים וקולאז'ים. לצד אלה פותחו מתודולוגיות דוגמת Photovoice, המציעות למשתתפים דרכים חדשות ורפלקטיביות להבין את עולמם ולייצגו, במטרה להביא לשינוי וכחלק מפרקטיקה של העצמה אישית וחברתית. בסדנה יוצגו תפיסות שונות של המחקר האיכותני החזותי. ככל שהזמן יאפשר יידונו סוגיות הקשורות למחקר זה, ובהן איסוף נתונים וניתוחם, כתיבה משולבת בדימויים חזותיים ואתיקה.

**הסדנה תתקיים ביום רביעי, 21 בפברואר 2018, בשעות 10:00-14:30 | עלות: 200 ₪**

## 7. ניתוח נרטיבי | מרצה ומנחה: ד"ר גבריאלה ספקטור-מרזל

בסדנה יוצגו העקרונות הבסיסיים של ניתוח נרטיבי, המייחדים אותו מניתוחים איכותניים אחרים, ויידונו שיטות שונות לפרשנות של נרטיבים: ניתוחי תוכן, ניתוחי צורה וניתוחים משולבים של תוכן וצורה. דגש עיקרי יינתן למודל מנגנוני הברירה הנרטיבית. המשתתפים יתנסו ביישומן של השיטות הללו באמצעות עבודה על טקסטים נרטיביים שישלחו להם מראש.

\*הסדנה מיועדת לבעלי רקע בסיסי במחקר נרטיבי (תינתן עדיפות למי שלמד בסדנה "מבוא למחקר נרטיבי")

**הסדנה תתקיים ביום חמישי, 22 בפברואר 2018, בשעות 10:00-14:30 | עלות: 200 ₪**

## 8. "מול קהל - הרצאות ומצגות אפקטיביות" | מנחה: רותי סלומון

הצורך להכין ולהעביר הרצאה יכול לעלות במצבים שונים - במהלך העבודה היום-יומית ולפני קהל רחב ככנס מקצועי. חשוב לדעת מהם העקרונות לבניית מצגת טובה, לעמידה מול קהל, להתמודדות עם שאלות ובעיקר - להעברת המסר הרצוי.

**כיצד להכין מצגת אפקטיבית?** תכנון ועיצוב נכון של המצגת יעזרו לכם להעביר את המסר שלכם באופן בהיר ומעניין. אין צורך בכישרון או במומחיות במחשבים, אלא רק בהקפדה על כמה כללים פשוטים.

**איך להעביר מצגת?** העברת מצגות היא מיומנות, ובו בזמן סוג של אומנות במה. העברה מוצלחת של מצגת מחייבת כושר התבטאות, ניהול נכון של שפת גוף וקשר עין. המצגת היא עמוד השדרה של ההרצאה, והיא משרה עלינו תחושת ביטחון.

**איך לעמוד מול קהל ולהעביר מסר ברור ואפקטיבי?** רובנו לא מתורגלים בעמידה מול קהל, ולא תמיד מצליחים להעביר בבירור את המסר כשאנו נדרשים לכך. הכלי החשוב ביותר בהעברת מסר הוא אתם!

בסדנה זו נלמד איך להכין מצגת אפקטיבית ונתרגל כמה טכניקות בסיסיות שיעזרו לכם לעמוד ללא פחד מול קהל ולהעביר את המסר בצורה ברורה.

**הסדנה תתקיים ביום ראשון, 25 בפברואר 2018, בשעות 10:00-14:30 | עלות: 200 ₪**

**להרשמה טלפונית מינהל לומדים: טל' 03-6901426/401, פקס 03-6901481**

**רכזת היחידה לסדנאות: דנה כהן 03-6988622 danac@macam.ac.il**

• ההשתתפות בסדנאות מקנה גמול השתלמות למורים במוסדות להכשרת עו"ה - 6 שעות מבין 14 השעות הנדרשות כמינימום שנתי לצבירת גמול בשנת לימודים אחת. מכון מופ"ת ידווח על הזכאות כ"נושאים בהכשרת מורים"

• פתיחת הסדנה מותנית במספר הנרשמים